

Gemeente

Wanneer je aan iemand vraagt “Weet jij wat een kerk is?”, zal het antwoord niet zo lang op zich laten wachten. “Dat is een gebouw waar gelovige mensen samenkomen!” Het kan ook voorkomen, dat men aan de mensen zelf denkt: gelovige mensen vormen tezamen de kerk.

Bij de vraag “Wat is een gemeente?” ligt het wat minder voor de hand alleen aan gelovigen te denken. Je kunt ook denken aan een burgerlijke gemeente, aan de gemeente Maassluis bijvoorbeeld, of aan een specifieke kerkelijke gemeente, bijvoorbeeld de Hervormde gemeente.

Maar... hoe zit het dan? Is in de bijbel de kerk hetzelfde als de gemeente? Je begrijpt het al, wanneer je daar achter wilt komen, zul je in de bijbel zelf moeten zoeken!

Zijspoortje

| De Bijbelse Encyclopedie leert ons dat het woord kerk afgeleid is |
| van het Griekse woord [kuriakè], dat ‘des Heren‘ betekent. |

Ja, zul je zeggen: wanneer Gods woord over de kerk spreekt, zal dat wel op elke pagina zichtbaar worden; het is toch immers het hoofdonderwerp van de heilige Schrift? Dus nu kan ik de bijbel openslaan en gaan zoeken. Dat zou kunnen. Het is echter makkelijker een concordantie te pakken en het woord ‘kerk’ op te zoeken, dan heb je tenslotte alle vindplaatsen overzichtelijk onder elkaar!

Je pakt de concordantie voor de bijbelvertaling van het Nederlands Bijbel Genootschap, de NBG-vertaling. Tegenwoordig kan deze ook digitaal geraadpleegd worden, dus ‘kerk’ moet snel gevonden zijn. Kerk intypen ... en zoek ... Hé, dat is vreemd: 0 resultaten! Een woord dat continue in ons taalgebruik voorkomt, maar niet door Gods woord gebruikt wordt? Dan zal de Statenvertaling wel uitkomst geven: kerk ...resultaat: 0.

Zo kom ik er dus niet uit. Laat ik dan maar zoeken naar gemeente, misschien heb ik dan meer succes. Zeker weten! Dit woord komt in de vertaling van het NBG van Genesis tot en met het boek Openbaring 172 keer voor! En in de

Statenvertaling 170 keer. In dat geval kunnen wij (ge-steund door de meest gangbare vertalingen) dus voortaan beter over de gemeente spreken in plaats van over de kerk. Tegenover een niet-gelovige zul je dan wel steeds uit moeten leggen, dat je een kerkelijke (dus toch weer het woord kerk) gemeente bedoelt en niet een burgerlijke.

Wat heb ik nu geleerd? Gods woord spreekt over de gemeente en niet letterlijk over de kerk. Wat zegt het woord gemeente mij dan? Bij het woord gemeente denk ik in eerste instantie aan het woord gemeenschap, maar is dat wel de juiste betekenis? Bedoelt de bijbel dit ook, wanneer ik over de gemeente lees?

Voor sommigen zal het wat ingewikkeld overkomen, dat je voor de juiste betekenis van een 'bijbels' woord naar de oorspronkelijke woorden – in het Hebreeuws en het Grieks – zult moeten zoeken. Toch ligt daar altijd de sleutel tot de juiste betekenis.

Daarom kijken wij verder op Spoor 1.

Spoor 1

Wij gaan zoeken naar de oorspronkelijke betekenis van het woord gemeente. Eerst maar in het Hebreeuws, want het woord gemeente kom ik niet alleen in het Nieuwe Testament tegen. Het woord dat daar voor gemeente vertaald wordt, is het Hebreeuwse woord qahal. Het wordt ook wel vertaald met vergadering! Het gaat om een samengeroepen groep mensen, een volksvergadering.

Laat je nu niet door mij overtuigen, maar lees eens mee in Gods woord. Ik reik je enkele teksten aan om zelf te bestuderen: Genesis 49: 6 (een vergadering/bijeenkomst van mensen); Exodus 16: 3 (gemeente); Numeri 16: 3 (de gemeente des Heren); 1 Kronieken 29: 1- en 20 (David tot de gehele gemeente); Psalm 26: 5 (het gezelschap van boosdoeners); Jere-mia 26: 17 (het gehele verzamelde volk); Jeremia 31: 8 (in een grote schare) en Ezechiël 23: 23 (een menigte van volken).

Zoals je ziet, gaat het vooral om mensen die samenkomen. Dit kan een vergadering zijn die door mensen bijeengeroepen is, het kan ook gaan om een vergadering, een gemeenschap die door God bijeengeroepen is! Wat wel sterk naar

voren komt in al deze teksten: het gaat hier niet over de kerk, over alle gelovigen van alle tijden of iets dergelijks, maar het heeft alles te maken met Zijn volk Israël. In Jeremia 31: 8 gaat het bijvoorbeeld over een grote schare (mensen die bij elkaar geroepen zijn). De context maakt duidelijk om wie het gaat: Jeremia 31: 7, ‘(...) de Here heeft zijn volk verlost, het overblijfsel van Israël.’

Wij gaan naar het Nieuwe Testament. Inmiddels begrijp je natuurlijk beter waarom veel gelovige mensen liever niet spreken over de kerk, maar over de samenkomst, de bijeenkomst, de gemeente, de vergadering (van gelovigen), of iets dergelijks. De vraag blijft staan of wij hiermee alles gezegd hebben, wat we over dit onderwerp kunnen zeggen.

In het Nieuwe Testament vinden wij het Griekse woord ekklesia, dat vertaald wordt met: vergadering, volksvergadering en gemeente. Ook nu kan het gaan om een gewone vergadering van en door mensen (Handelingen 19: 32 volksvergadering), maar ook om ‘de gemeente Gods’ (Galaten 1: 13).

Letterlijk betekent ekklesia: uit-roeping. Dat maakt direct een stuk duidelijker waar het om gaat! Uit een grote groep mensen worden mensen bijeengeroepen met een bepaalde bedoeling. Dat kan zijn om een kwestie te bespreken tijdens een vergadering en daarna weer uit elkaar te gaan. Het kan ook God Zelf zijn die mensen roept (uit een groter geheel) met een (door God) bepaalde bedoeling!

Roeping... uitroeping... Laten wij wat teksten opslaan om nader te bestuderen, wat (uit)roeping betekent.

Genesis 12: 1 en 2. Niet Abram en het hele land Haran werd door God geroepen, maar alleen Abram. In vers 2 lees je tot welk doel Abram geroepen werd. 1 Samuel 3: 1-11. De roeping van Samuel. Hij werd geroepen tot een grote taak in Israël (vers 11).

1 Samuel 16: 1-13. De roeping van David tot koning. Niet de zeven zonen van Isaï werden geroepen tot koning, maar de zoon die naar de mens niet in aanmerking kwam!

Lees Deuteronomium 7: 7. De roeping van Israël. Het vervolg laat zien waarom God dit volk geroepen heeft. Petrus maakt Gods bedoeling met de roeping van Israël duidelijk in Handelingen 3: 25 (lees dit gedeelte vanaf vers 19!).

Uitgeroepen worden is dus heel bijzonder! Ten eerste, omdat het niet de grote

massa is die geroepen wordt, maar een bijzonder gedeelte uit die grote massa! En ten tweede: als God een persoon of een groep personen of een volk (zoals Israël) roept, doet Hij dit met een bepaalde bedoeling!

Uit de vele voorbeelden in de bijbel leren wij, dat een dergelijke roeping nooit ten koste van anderen gaat, maar juist in het voordeel van anderen! Zo werden de volkeren niet geroepen, maar Israël, om de volkeren tot zegen te zijn. God heeft altijd het geheel op het oog, ook als Hij een gedeelte uitroept! Wanneer wij daaraan voorbijgaan, is het of God alleen maar oog heeft voor sommige mensen of bepaalde groepen, en de rest van de mensen niet belangrijk vindt. Juist omdat God alle mensen belangrijk vindt en de wereld liefheeft, riep Hij Zijn Zoon Jezus Christus, als het lam Gods dat de zonde van de wereld wegneemt (Johannes 1: 29).

In het Nieuwe Testament wordt, zoals gezegd, veel over de ekklesia gesproken. Eigenlijk een fantastisch woord dat veel meer uitdrukt dan het begrip kerk of gemeente. Wij zouden eigenlijk alle woorden waarvoor in onze vertaling gemeente staat, moeten vervangen door de uitgeroepen, of de uitgeroepen gemeente! Dan besef je, hoe uniek het is er deel van uit te mogen maken. God heeft mij geroepen! Ik hoor erbij! Zoals Hij Israël uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht (1 Petrus 2: 9). Gods roeping heeft met ons hele leven te maken:

- met het verleden: ‘verlost uit de macht van de duisternis’ (Kolossenzen 1: 13, zie ook Efeziërs 5: 8);
- met het heden: ‘licht in de Here’ (Efeziërs 5: 8), ‘overgebracht in het Koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde’ (Kolossenzen 1: 13);
- met de toekomst: ‘om in de komende eeuwen de overweldigende rijkdom Zijner genade te tonen naar (Zijn) goedertierenheid over ons in Christus Jezus.’ (Efeziërs 2: 7).

Jij en ik mogen ons rekenen tot de uitgeroepen! De aangehaalde teksten zou je keer op keer moeten lezen om je de geweldige inhoud eigen te maken.

Lees in dit verband Romeinen 8: 28-31 nogmaals en laat deze geweldige rijkdom woord voor woord tot je doordringen. Dat is een overweldigende heerlijkheid die je als geroepene mag bezitten.

Wil je nog verder? Kijk dan op Spoor 2

Spoor 2

Blijf goed opletten, want ook al lees je in het Nieuwe Testament over de gemeente, toch gaat dat niet altijd over dezelfde groep uitgeroepen. Zoals je al zag, behoorde ook Israël tot de uitgeroepen. Dat geldt niet alleen voor het Oude, maar ook voor het Nieuwe Testament. Lees bijvoorbeeld Mattheus 16: 18. Daar kom je het woord ekklesia voor het eerst tegen. Je moet jezelf de juiste vragen stellen (zie Reisbestemming Schriftin-deling): tegen wie spreekt de Here in dit gedeelte? Was Petrus een apostel van de besnijdenis (van Israël) of van de onbesnedenen (zoals Paulus, volgens Galaten 2: 7)? Let ook op de term ‘Koninkrijk der hemelen’ in vers 19, wat alles te maken heeft met het Koninkrijk dat weliswaar een hemels karakter zal hebben, maar dat wel met Israël en de aarde te maken heeft.

Lees vervolgens Mattheus 18: 17. Ook hier gaat het om de uitgeroepen uit Israël. Indien de broeder zondigt, en hij luistert niet naar de uitgeroepen, dan is hij als de heiden (de niet-Jood, als iemand uit de volkeren, die de God van Abraham, Isaäk en Jakob niet kennen) en de tollenaar.

Verder komen wij de term ekklesia in de evangeliën niet meer tegen.

In het boek Handelingen lezen wij ook diverse keren over de uitgeroepen gemeenten. Heeft dat nu met ons te maken, of met de uitgeroepen uit Israël? In Handelingen 14: 27 lezen wij voor het eerst niet alleen over de uitgeroepen gemeente uit Israël, maar dat God nu ook een deur van het geloof voor de heidenvolkeren (we noemen die ook wel natiën) geopend heeft. Het gaat op dit moment te ver om alle teksten aan te halen die met de uitgeroepen uit Israël te maken hebben. Veel van deze teksten staan uiteraard in het boek Handelingen, waar het Koninkrijk aan Israël wordt aangeboden en het alsnog de gelegenheid krijgt de Christus te aanvaarden, maar je vindt ze ook bij de apostelen die aan de besnijdenis schrijven zoals Jakobus, Petrus en Johannes (zowel in zijn derde brief, als in het boek Openbaring).

De apostel Paulus richt zijn brieven aan de uitgeroepen gemeenten, waarbij ook mensen uit de heidenvolkeren (de niet-Joden) worden geroepen. Het gaat nu

niet langer om de beloftes die met Israël en de aarde te maken hebben, maar om een zeer bijzondere roeping. De éénwording van alle gelovigen uit alle volkeren (inclusief het volk Israël) met Christus om plaats te nemen met Hem temidden van de hemelingen (NBG: de hemelse gewesten).

Nog even in het kort:

Tot de gemeente behoren wil zeggen, geroepen zijn. Er zijn meerdere geroepen. Zo kent de Schrift de geroepen uit Israël en de geroepen die behoren tot het lichaam van Christus. De geroepen in de tijd waarin wij nu leven, worden geroepen tot het lichaam van Christus. Wanneer je acht geeft op dit belangrijke verschil, voorkomt dit veel verwarring.

Maar wat zegt Paulus over de uitgeroepen gemeente die tot het lichaam van Christus behoort? Wat zegt hij met andere woorden over ons, over jou en over mij?

Lees 1 Corinthiërs 1: 2. Hoe veel meer betekenis hebben deze woorden wanneer je het woord gemeente vervangt door uitgeroepen! Deze brief is dan geschreven aan de ‘uitgeroepen van God’. Wat een rijkdom, wat een heerlijke gedachte! En de tekst gaat nog verder: lees wat wij – jij dus en ik – zijn in Christus Jezus (!) en hoe we verder nog genoemd worden. Dit alles krijgt meer betekenis als je weet wat het woord gemeente inhoudt!

Lees 1 Corinthiërs 7: 17 en vraag jezelf af: door wie ben ik geroepen? Let op de link die Paulus legt met de uitgeroepen!

Kijk eens naar Efeziërs 1: 22. Dit is de kern van onze roeping. Zie onder Wiens voeten God alles gesteld heeft, en in welke verhouding de uitgeroepen tot dit feit staan.

Lees vervolgens Efeziërs 3: 10. Door wie wordt de veelkleurige wijsheid van God bekend gemaakt? En aan wie? En waar bevinden zij zich dan? Denk eraan: ook hier is weer sprake van de uitgeroepen, een woord met veel meer zeggingskracht dan kerk of gemeente.

Efeziërs 3: 21, ‘(...) Hem zij de heerlijkheid in ...’? In wie? En wanneer? En hoe lang loopt dit door?

Efeziërs 5: 25. Voor wie gaf Christus zich over? En waarom?

Efeziërs 5: 27. Wat is de status van de uitgeroepen (gemeente)?

In Efeziërs 5: 29 wordt de zorg die Christus heeft voor de uitgeroepen (gemeente) zelfs vergeleken met de zorg die je hebt voor je eigen vlees (voor je eigen lichaam)!

In Kolossenzen 1: 18 en 1: 24 worden de uitgeroepen zelf 'Zijn lichaam' genoemd!

Dit alles moet ons toch een onbeschrijflijke vreugde geven en onze harten laten overvloeien van dankzegging. Je bewust te zijn bij de uitgeroepen te horen wekt, waarschijnlijk bij jezelf een hogere verwachting van levensstijl dan de vaststelling, dat je een regelmatige kerkganger bent!

Weg al eigen roem! 'Hem zij de heerlijkheid in de uitgeroepen (gemeente) en in Christus Jezus in alle generaties van de eon der eonen! Amen.'
(Efeziërs 3: 21 letterlijk)